

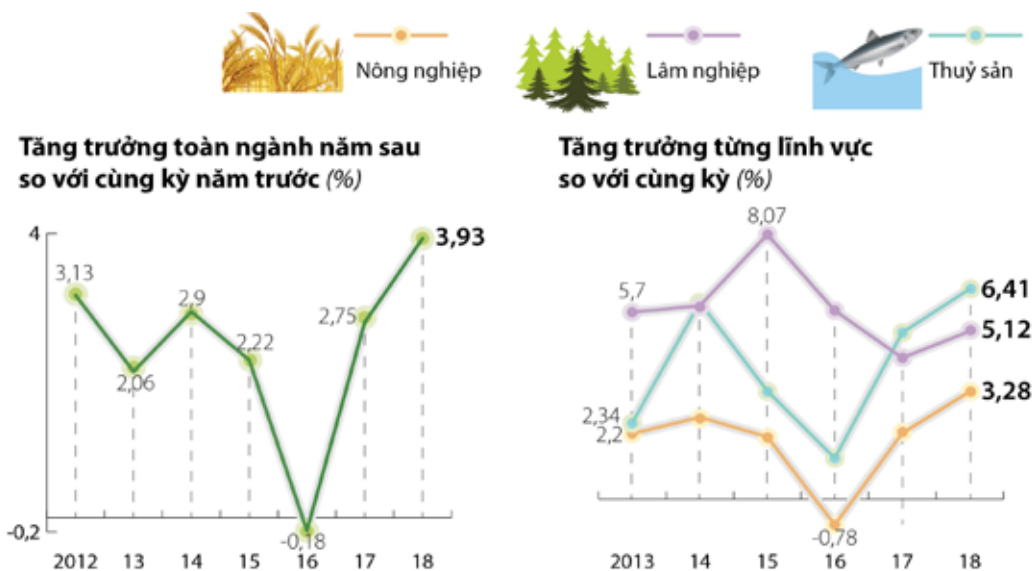
Trong số này:

Kết quả tăng trưởng nông nghiệp 2 quý đầu năm 2018

Chiến lược phát triển thị trường để đạt mục tiêu tăng trưởng ngành nông nghiệp 2018

- o Hiến kế phát triển thị trường nông sản từ VIEF 2018
- o Cơ hội, thách thức cho phát triển thị trường nông sản Việt Nam
- o Phát triển chế biến sâu để tăng giá trị gia tăng của sản phẩm, mở rộng thị trường

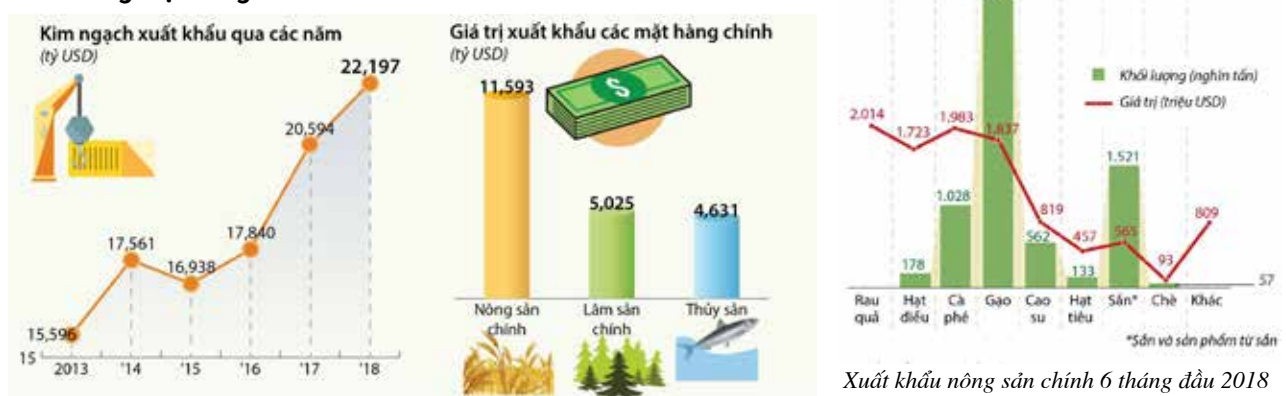
TĂNG TRƯỞNG NGÀNH NÔNG NGHIỆP 2 QUÝ ĐẦU 2018

Tăng trưởng ngành nông nghiệp 2 quý đầu 2018
(Nguồn: Tổng cục Thống kê)

Hai quý đầu năm 2018, sản xuất toàn ngành tiếp tục tăng trưởng mạnh, tốc độ tăng trưởng vượt mục tiêu đã đề ra và đạt mức cao. Tăng trưởng nông, lâm, thủy sản cao nhất kể từ 2012 đạt 3,93%; giá trị sản xuất nông lâm thủy sản (NLTS) tăng trưởng 4,2%; trong đó, trồng trọt tăng 4,12%, chăn nuôi tăng 2,04%, lâm nghiệp tăng 5,21%, thủy sản tăng 6,49%.

Về thương mại nông sản

Xuất khẩu nông sản chính 6 tháng đầu 2018

Kim ngạch xuất khẩu nông, lâm, thủy, sản 7 tháng đầu năm 2018 đạt 22,197 tỷ USD tăng 7,8% so với cùng kỳ năm 2017. Với tốc độ tăng trưởng này khả năng năm 2018 nông lâm thủy sản xuất khẩu sẽ đạt mốc kỷ lục mới với 40 tỷ USD. Đóng góp vào thành tích này phải kể đến các mặt hàng như: gạo, rau quả, lâm sản, thủy sản... Dự báo, đây vẫn là những mặt hàng triển vọng mang lại giá trị xuất khẩu cao cùng với xu hướng tiêu dùng cuối năm. Đóng góp điển hình nhất với giá trị xuất siêu ấn tượng của ngành nông nghiệp từ đầu năm đến nay đó chính là lâm sản. Theo Tổng cục Lâm nghiệp, tổng giá trị xuất khẩu lâm sản chính 7 tháng đạt 5,025 tỷ USD, chiếm 22,6% tổng giá trị kim ngạch xuất khẩu toàn ngành nông nghiệp. Giá trị xuất siêu của lâm sản chính 7 tháng ước đạt 3,77 tỷ USD.

Đối với thủy sản, theo Cục Chế biến và Phát triển thị trường của Bộ dự báo, xuất khẩu thủy sản của Việt Nam sẽ có nhiều khởi sắc trong những tháng tới, đặc biệt tại các thị trường lớn như Trung Quốc, Mỹ và EU.

Tuy nhiên, tại một số thị trường ngách (Ả-rập Xê út, Kuwait) đã có những biện pháp gia tăng kiểm soát chất lượng, an toàn thực phẩm và an toàn dịch bệnh đối với các sản phẩm thủy sản có nguồn gốc nhập khẩu từ Việt Nam. Do vậy, các cơ quan quản lý, các doanh nghiệp thủy sản cần có các biện pháp tăng cường giám sát, đảm bảo chất lượng, an toàn dịch bệnh và tháo gỡ khó khăn vướng mắc từ các thị trường này.

Mặc dù xuất khẩu nông lâm thủy sản tiếp tục giữ được đà tăng trưởng khá song hàng loạt các khó khăn, thách thức vẫn đang ngổn ngang. Giải quyết, tháo gỡ thị trường xuất khẩu nông sản cũng đã được Bộ Nông nghiệp & PTNT đặt làm công tác trọng tâm trong năm 2018. Bộ đã tập trung tháo gỡ các vướng mắc để thúc đẩy xuất khẩu nhiều mặt hàng nông sản như thịt bò, sữa vào thị trường Malaysia; thịt lợn, gà, trứng vào Singapore; thịt lợn, sữa, thủy sản, gạo vào Trung Quốc; đàm phán mở cửa thị trường xuất khẩu thịt gà vào Nhật Bản, vú sữa vào Hoa Kỳ, chôm chôm vào New Zealand, chanh leo vào EU...

Bộ trưởng Nguyễn Xuân Cường đến thăm một số vườn cà phê của người dân ở huyện Lâm Hà, Lâm Đồng

Theo Bộ trưởng Nguyễn Xuân Cường nhận định, 'cùng với quy mô, vị thế của nông sản Việt Nam ngày càng lớn, nguy cơ cạnh tranh, thậm chí chiến tranh thương mại trong xuất khẩu nông sản đang ngày càng khốc liệt. Đây sẽ là khó khăn thách thức lớn nhất của nông nghiệp Việt Nam'.

Bộ trưởng Nguyễn Xuân Cường cũng nhắc nhở 'mặc dù các FTA, thỏa thuận song phương tạo điều kiện thuận lợi cho việc xuất khẩu nông sản, nhưng sự gia tăng bảo hộ của các nước đối với sản xuất, kinh doanh trong lĩnh vực nông nghiệp trong nước: Mỹ, Trung Quốc, Nhật Bản, EU, Hàn Quốc...; các tiêu chuẩn về quản lý chất lượng và an toàn vệ sinh thực phẩm của các nước nhập khẩu ngày càng cao. Việc đàm phán mở cửa thị trường cho các sản phẩm nông nghiệp của Việt Nam vào các thị trường gặp rất nhiều khó khăn và mất nhiều thời gian. Do đó, các đơn vị cần nâng cao chất lượng thu thập, phân tích thông tin, dự báo thị trường, đặc biệt là những thị trường trọng điểm trên để kịp thời cảnh báo các quy định về rào cản, vấn đề phát sinh có thể gặp... để các doanh nghiệp chủ động trong xuất khẩu.

DIỄN ĐÀN KINH TẾ VIỆT NAM 2018 TÌM GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN THƯƠNG MẠI CHO NÔNG SẢN VIỆT

Diễn đàn kinh tế Việt Nam (ViEF) do Ban Nghiên cứu phát triển kinh tế tư nhân thuộc Hội đồng Tư vấn cải cách thủ tục hành chính của Thủ tướng Chính phủ chủ trì - là diễn đàn kinh tế có quy mô quốc gia, quốc tế để thảo luận các vấn đề then chốt, chiến lược về kinh tế vĩ mô của Việt Nam đặt trong bối cảnh khu vực và thế giới, đồng thời duy trì thường xuyên liên tục các hoạt động đối thoại chính sách công-tư giữa khu vực tư nhân và Chính phủ cùng các bên liên quan nhằm theo dõi, đánh giá thường xuyên hiệu quả thực thi thông qua quá trình đối thoại chính sách công - tư, đảm bảo sự tham gia bình đẳng và rộng khắp của mọi chủ thể trong nền kinh tế.

Nông sản Việt Nam có rất nhiều tiềm năng phát triển, nhưng cũng đang phải đối mặt với nhiều thách thức. Để giải quyết bất cập, điểm nghẽn, phải lấy thị trường làm mục tiêu, lấy tiêu chuẩn thị trường làm thước đo mới mở rộng được thị trường cho nông sản. Diễn đàn kinh tế Việt Nam (ViEF) 2018 với phiên mở đầu cho chuỗi các phiên chuyên đề trong khuôn khổ ViEF 2018 là chuyên đề Nông nghiệp với chủ đề "Giải pháp phát triển thương mại cho nông sản Việt".

Bộ trưởng Mai Tiến Dũng phát biểu khai mạc diễn đàn

Diễn đàn kinh tế Việt Nam (ViEF) 2018 với phiên mở đầu cho chuỗi các phiên chuyên đề trong khuôn khổ ViEF 2018 là chuyên đề Nông nghiệp với chủ đề “Giải pháp phát triển thương mại cho nông sản Việt” tổ chức ngày 5/6/2018 tại Hà Nội.

Phát biểu khai mạc diễn đàn và nhận định việc lựa chọn chuyên đề Nông nghiệp để mở màn cho chuỗi sự kiện của ViEF 2018, Bộ trưởng - Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ, Chủ tịch Hội đồng tư vấn cải cách thủ tục hành chính Mai Tiến Dũng khẳng định đây là lựa chọn đúng và chính xác trong tình hình hiện nay.

Chủ tịch Hội đồng tư vấn cải cách thủ tục hành chính Mai Tiến Dũng khẳng định, kinh tế tư nhân đang góp phần đặc lực vào tăng trưởng và phát triển của nông nghiệp Việt Nam. Bên cạnh những kết quả đã đạt được, nông nghiệp Việt Nam vẫn còn nhiều điểm yếu chưa giải quyết được như chưa có chuỗi liên kết sâu, chưa xử lý được các bất cập về vật tư đầu vào, chất lượng nông sản, ứng dụng khoa học công nghệ cao vào nông nghiệp, xây dựng thương hiệu... Ông Mai Tiến Dũng nhấn mạnh, để giải quyết các bất cập này thì phải lấy tiêu chuẩn của thị trường làm thước đo thì mới mở rộng được thị trường cho nông sản, nâng cao chất lượng và tính cạnh tranh trên thị trường xuất khẩu.

Những khuyến nghị quan trọng từ diễn đàn

Tại diễn đàn quan trọng này, nhiều chuyên gia kinh tế thuộc Hội đồng Tư vấn cải cách thủ tục hành chính của Thủ tướng đã cùng thảo luận, bàn bạc về việc làm thế nào để giải quyết bài toán mở rộng thị trường cho nông sản Việt, ứng dụng công nghệ để đáp ứng các yêu cầu của thị trường, minh bạch quy trình sản xuất, tăng khả năng truy xuất nguồn gốc và đảm bảo chất lượng sản phẩm. Những khuyến nghị từ diễn đàn này sẽ được tổng hợp và đệ trình lên Thủ tướng Chính phủ tại Diễn đàn Kinh tế Việt Nam phiên toàn thể vào tháng 12/2018. Cụ thể :

Trưởng ban điều hành ViEF Trương Gia Bình bày tỏ : ‘sẽ có một ngày Việt Nam trở thành kho thực phẩm của thế giới’.

- Về giải pháp mở rộng thị trường xuất khẩu cho nông sản: cần phân loại và xác định thị trường ưu tiên, liên kết chuỗi giá trị để chinh phục thị trường.

- Xác định rõ cơ hội và nhu cầu để có chính sách, chiến lược thay đổi quy mô thị trường đối với cả trong nước và thế giới.

- Phát triển chế biến sâu để tăng giá trị gia tăng của sản phẩm đáp ứng nhu cầu thị trường gắn với phát triển tiêu chuẩn chất lượng sản phẩm phù hợp với thị trường quốc tế. Đồng thời, phát triển và hoàn thiện cơ sở hạ tầng nông nghiệp đáp ứng sự phát triển thị trường.

- Chiến lược phát triển thị trường trong ngắn hạn là cần tăng cường thông tin thị trường, cung cấp đủ thông tin để doanh nghiệp dựa vào trong phát triển kinh doanh của cơ sở. Muốn phát triển thị trường bền vững thì giải pháp liên kết nông dân với HTX, doanh nghiệp gắn với hệ thống chính sách hoàn thiện có phân cấp phân quyền trong quản lý.

- Những rủi ro về chuỗi giá trị sau thu hoạch là những nguyên nhân gây thất bại của thị trường. Tăng cường đối tác công tư một cách hiệu quả nhất trong quản lý rủi ro thị trường.

- Ứng dụng công nghệ cao trong nông nghiệp với các mô hình truy xuất nguồn gốc và quản lý chuỗi giá trị nông sản, các mô hình ứng dụng công nghệ cao trong nông nghiệp trong và ngoài nước. Công nghệ chuỗi khối (Blockchain) và Internet vạn vật, Big Data. Cũng được đề cập với vai trò giải pháp nâng cao chuỗi giá trị nông sản. Doanh nghiệp Việt Nam ứng dụng công nghệ cao trong nông nghiệp để chủ động chiếm lĩnh thị trường...

Ông Trương Gia Bình, Trưởng ban nghiên cứu phát triển kinh tế tư nhân (thuộc Hội đồng tư vấn cải cách thủ tục hành chính), Trưởng ban điều hành ViEF đặt câu hỏi cho diễn đàn: Việt Nam đứng ở đâu trong chuỗi giá trị nông nghiệp thế giới? Tất cả cần sự chuẩn bị gì? Việt Nam liệu sẽ trở thành kho thực phẩm thế giới nếu có sự vào cuộc của cả hệ thống? Ông Bình bày tỏ, với sự nỗ lực của Chính phủ, sự đồng lòng của các ban ngành, sự tham gia của doanh nghiệp, người nông dân và cả hệ thống, sẽ có một ngày Việt Nam trở thành kho thực phẩm của thế giới.

Phát biểu kết luận phiên thảo luận tại diễn đàn ViEF 2018, thứ trưởng Trần Thanh Nam nhấn mạnh: nông sản Việt Nam đã khẳng định vị thế trên thị trường thế giới, đặc biệt là 5 ngành hàng đạt giá trị xuất khẩu trên 3 triệu đô la như tôm, rau quả, cà phê, điều, đồ gỗ. Nông sản Việt đã xuất đến 180 quốc gia và vùng lãnh thổ. Thứ trưởng cũng khẳng định ‘Dự địa tiềm năng nông sản Việt Nam còn rất lớn, đặc biệt là những ngành hàng có lợi thế cạnh tranh.

Thứ trưởng nêu bật 3 điểm ‘nghe’ đối với thị trường hiện nay là (i) chất lượng sản phẩm ; (ii) giá thành và (iii) thương hiệu sản phẩm. Tuy có cải thiện ở một số thị trường nhưng vẫn phải quyết liệt để tháo gỡ.

Thứ trưởng cho biết, Bộ đang chỉ đạo về xây dựng vùng nguyên liệu, tăng cường chế biến, đầu tư công nghệ bảo quản, hạ giá thành sản phẩm và đặc biệt liên kết để phát triển logistic cho các ngành hàng nông sản. Quan trọng là chúng ta phối hợp làm sao thực hiện được các chính sách hiệu quả. Bộ Nông nghiệp & PTNT sẵn sàng đồng hành với các doanh nghiệp để cùng nhau phát triển và đem tới những sản phẩm nông nghiệp chất lượng và xuất khẩu ra các thị trường khác trên thế giới”.

Thứ trưởng Trần Thanh Nam khẳng định Bộ Nông nghiệp & PTNT sẵn sàng đồng hành với các doanh nghiệp.

CƠ HỘI, THÁCH THỨC CHO PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG NÔNG SẢN VIỆT

Theo Bộ Nông nghiệp & PTNT, năm 2018 là năm bản lề có ý nghĩa quan trọng trong việc thực hiện kế hoạch 5 năm 2016-2020 của ngành. Mục tiêu ngành nông nghiệp đặt ra trong năm 2018 là tốc độ tăng trưởng GDP toàn ngành tăng khoảng 3%, kim ngạch xuất khẩu đạt 40 tỷ USD. Để đạt được mục tiêu này, cần phải nâng cao giá trị xuất khẩu của các mặt hàng nông sản xuất khẩu. Theo đó, việc phát triển thị trường và tham gia vào chuỗi giá trị toàn cầu là giải pháp hữu hiệu.

Cơ hội lớn cho thị trường nông sản Việt Nam

Cơ hội để mở rộng thị trường nông sản của Việt Nam là còn lớn¹.

Theo ông Đặng Kim Sơn, với tốc độ tăng dân số hiện nay, năm 2035, Việt Nam có nửa số dân chuyển sang dân số thành thị và còn tăng liên tục. Đi kèm với công nghiệp hóa, thu nhập của người dân về nông sản cũng tăng lên rõ rệt. Thống kê lại các số liệu về cán cân thương mại trong nhiều năm qua cho thấy, nông sản Việt Nam ngay từ khi hội nhập đã xuất siêu, năm 2018 dù có thể gặp nhiều khó khăn nhưng vẫn dương về xuất khẩu. Điều này chứng minh rằng, thế mạnh của Việt Nam là một cường quốc về nông sản. Để mở rộng thêm thị trường, Việt Nam phải đẩy mạnh hội nhập, tham gia vào các hiệp định thương mại.

Hiện tại, kết cấu nền nông nghiệp thay đổi rõ rệt, chăn nuôi và ngành thủy sản tăng lên, cơ cấu trồng trọt đã thay đổi và toàn ngành nông nghiệp cũng thay đổi. Đa dạng hóa sẽ đem lại thu nhập cho người nông dân. Nhu cầu thị trường quốc tế cũng đang thay đổi lớn, nhất là ở các nước đang phát triển. “7 tỷ người sẽ tăng lên 9 tỷ người, thì lúc đó nhu cầu ngũ cốc, sữa, rau quả thịt đều tăng mạnh. Điều này mở ra điều kiện cho Việt Nam và ở Đông Nam Á thì Việt Nam, Thái Lan có lợi thế nhất”, ông Sơn nhận định.

Nhiều thách thức cho thị trường nông sản Việt

Theo Ts.Đặng Kim Sơn, thị trường Việt Nam đang mở ra nhiều cơ hội thuận lợi, song cũng phải đối mặt với không ít những thách thức lớn. Trong tham luận trình bày tại VIEF 2018, ông Sơn chỉ ra những thách thức chính sau :

- Việt Nam đang ngày càng hội nhập sâu và rộng, hiện đã tham gia các FTA thế hệ 3 với nhiều ràng buộc khắt khe. Theo báo cáo về lộ trình cắt giảm thuế khi tham gia CPTPP của các nước

Ts Đặng Kim Sơn trình bày tại VIEF

thành viên, các khoản thuế trong nông nghiệp sẽ giảm đáng kể, nhưng còn rất nhiều hàng rào phi thuế quan phải vượt qua. Vì vậy, đây là một thách thức cho nông sản Việt Nam. Ngoài ra, khi tham gia hội nhập, thị trường Việt Nam cũng sẽ mở rộng để các nước tiến vào, vì vậy các doanh nghiệp phải vượt lên để đương đầu với thách thức.

- Việt Nam cũng phải đối mặt với vấn đề thách thức về thể chế, có quá nhiều cơ quan quản lý chung, có quá nhiều quy chuẩn, vì vậy việc truy xuất nguồn gốc nông sản gặp nhiều khó khăn.

- Thêm vào đó, vấn đề vệ sinh an toàn thực phẩm của các doanh nghiệp Việt còn yếu. Năng lực để chứng minh về chất lượng chưa thể đáp ứng nhu cầu của thị trường. Vì vậy chúng ta cần phải xây dựng các thủ tục minh bạch hơn.

- Vấn đề lao động, mối quan hệ giữa tổ chức các nghiệp đoàn nông nghiệp, quan hệ giữa nông dân với doanh nghiệp là những thách thức chính. “Ngoài ra chúng ta còn 1,7 triệu trẻ em nông thôn tham gia lực lượng lao động nông nghiệp, hay quản lý di cư cũng là những thách thức mà nước ta đang phải đối mặt”, ông nói.

- Nhiều rào cản khác là hàm lượng khoa học công nghệ rất ít, năng suất lao động thấp. Một nguy cơ cũng mới xuất hiện trong cuộc cách mạng công nghệ lần thứ tư và để có thể phải cảnh báo Việt Nam là một trong những nước có nguy cơ tụt hậu lớn nhất.

ĐA DẠNG HÓA VÀ MỞ THỊ TRƯỜNG MỚI - KIẾN NGHỊ TỪ CÁC ĐẠI BIỂU VIEF 2018 TẠI CHUYÊN ĐỀ VỀ “GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG NÔNG SẢN”

Việt Nam được thiên nhiên ưu đãi, diện tích đất canh tác trù phú trải dài từ Bắc vào Nam. Nông nghiệp được coi là “chìa khoá” cho sự phát triển quốc gia. Những năm gần đây, với quyết tâm đổi mới, bên cạnh sản xuất đáp ứng nhu cầu trong nước, Việt Nam còn xuất khẩu lượng lớn nông sản, đã vươn lên thành một trong 5 quốc gia xuất khẩu trên thế giới với một số ngành hàng nông nghiệp điển hình như gạo, cà phê, tiêu đen, hạt điều, cao su miền Nam, rau củ quả Đà Lạt...

Với nhiều năm tích lũy kinh nghiệm làm việc với nông dân Việt Nam, đại diện Central Group đề xuất, Việt Nam cần xây dựng và phát triển mô hình đầu tư canh tác quy mô lớn. Bởi hiện nay, sản xuất còn nhỏ lẻ, làm theo quy mô hộ gia đình, diện tích canh tác còn giới hạn, các cánh đồng mẫu lớn chưa phổ biến, chưa tận dụng được chi phí đầu tư thấp, dẫn đến giá thành sản phẩm cao.

Ông Trần Thanh Hải, Phó Chủ tịch điều hành Cấp cao Central Group (Thái Lan) ‘
So với thị trường Thái Lan, Việt Nam có những sản phẩm khó cạnh tranh song lại có lợi thế về một số loại quả như vải thiều. “Chúng tôi đã khảo sát thì khoảng 90% người được hỏi cho rằng vải thiều Việt Nam ngon hơn vải Thái, ngoài ra còn có thanh long”.

¹Chuyên gia nông nghiệp, Ts Đặng Kim Sơn, Nguyên Viện trưởng Viện Chiến lược và Chính sách phát triển nông nghiệp trình bày tại VIEF

Theo bà Vũ Kim Hạnh cho rằng con “át chủ bài” của nông nghiệp Việt Nam là chuẩn chất và giá trị gia tăng. Bà Hạnh đề xuất: “Tôi muốn nhấn mạnh chúng ta chỉ cần lập một nhóm nghiên cứu thị trường làm thiết thực và tổ chức những nhóm chuyên gia trẻ đi các hội chợ quốc tế uy tín, hai giải pháp này theo tôi nếu làm được sẽ rất có lợi cho người dân”.

Bà Vũ Kim Hạnh, Chủ tịch Hiệp hội Doanh nghiệp hàng Việt Nam

Việt Nam có lợi thế rất cao về toán học và công nghệ, được chứng minh bằng thứ hạng cao trong các cuộc thi toán quốc tế. Khi cả thế giới đang đứng cùng thời điểm khởi đầu trong công nghệ Blockchain này, Việt Nam hoàn toàn có thể dẫn đầu.

Ông Vũ Trường Ca - Chủ tịch Hội đồng Quản trị Lina Network thì cho rằng, dù nông nghiệp Việt Nam đang được Chính phủ đẩy mạnh hỗ trợ, có nhiều chính sách giúp đỡ người nông dân, nhưng chúng ta vẫn luôn gặp phải tình huống được mùa mất giá, được giá mất mùa, hay mất mùa và mất luôn cả giá, và thường xuyên phải tiến hành giải cứu. Với nhận định như trên, ông Ca cho rằng, thị trường cần phải có sản phẩm minh bạch, bất biến, an toàn, chuẩn hoá, truy xuất mọi lúc mọi nơi. Vì thế trước khi sản xuất ra, chúng ta cần phải tìm hiểu xem thị trường cần gì.

Việt Nam có nhiều cơ hội để đa dạng thị trường. Vì điều kiện vị trí địa lý, đa dạng khí hậu thổ nhưỡng, ổn định chính trị, có nhiều nguồn gen bản địa, đặc sản quý hiếm .. là những thứ mà nhiều nơi mơ ước. Đặc biệt khả năng triển khai theo phương pháp luân canh cây trồng vật nuôi tạo dinh dưỡng hồi quy cho đất là chi phí rẻ nhất để có nền sản xuất hữu cơ lý tưởng. Hiện nhu cầu của người có thu nhập cao trong nước nói riêng và trên thế giới nói chung ngày càng hướng tới sản phẩm hữu cơ, tự nhiên không biến đổi gen...

Đa dạng thị trường vừa là xu hướng tất yếu, vừa là điều kiện để chúng ta tham gia chuỗi cung ứng toàn cầu, vừa là cơ hội để tìm kiếm những thị trường tiêu thụ mới cũng như nguồn cung mới cho nhu cầu tiêu dùng và chế biến trong nước. Đa dạng thị trường có tính hai chiều chứ không đơn thuần là chỉ đi bán hàng.

Chúng ta cần nhìn lại mình, đánh giá một cách khách quan xem chúng ta đang ở đâu trong chuỗi giá trị toàn cầu. Nhà nước nên hỗ trợ xúc tiến thương mại ở các thị trường mục tiêu và đưa doanh nghiệp vào cuộc, vì vậy doanh nghiệp mới có khả năng nắm bắt nhanh nhạy và kết nối trực tiếp với thị trường. Cần có những đầu tư tại chỗ để quảng bá, giới thiệu và tìm kiếm đa dạng khách hàng, tránh để tình trạng bị thụ tóm.

Doanh nhân Nguyễn Thị Thành Thực phát biểu tại ViEF 2018

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ ĐỂ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU CỦA THỊ TRƯỜNG

Vườn nhãn Ido của nông dân Trần Văn Phục, xã An Thạnh Nhì, huyện Cù Lao Dung, tỉnh Sóc Trăng đang tìm hiểu để sử dụng công nghệ Blockchain, ông chia sẻ ‘việc liên kết thành lập liên minh HTX sản xuất nhãn theo dạng hữu cơ, khép kín thì phải chứng minh nguồn gốc sản phẩm của mình, việc sử dụng công nghệ Blockchain sẽ tạo điều kiện cho nông dân chúng tôi thuận lợi trong việc tìm đầu ra cho sản phẩm’.

Trong bối cảnh nhu cầu tiêu dùng ngày một tăng cao, hội nhập kinh tế thế giới đang buộc các mặt hàng nông sản phải cạnh tranh cao hơn về chất lượng tại các thị trường lớn, khó tính đang đặt ra những yêu cầu mới trong quá trình sản xuất của doanh nghiệp và quản lý đối với các cơ quan nhà nước.

Trước nhu cầu phát triển và ứng dụng công nghệ trong sản xuất, các doanh nghiệp đều phải quan tâm đầu tư và sử dụng công nghệ như là một lợi thế cạnh tranh nếu không muốn bị loại khỏi quá trình giao thương toàn cầu hay kể cả thị trường trong nước. Công nghệ kỹ thuật sẽ có những giải pháp thích ứng để giúp doanh nghiệp chứng minh được sản phẩm của mình, trong đó phải kể đến công nghệ blockchain.

Đối với doanh nghiệp, công nghệ blockchain là cầu nối uy tín, hỗ trợ quản lý điều hành, tăng cường hiệu quả truyền thông và bán hàng, có cơ hội xuất khẩu hàng hóa tới thị trường khó tính.

Đối với người tiêu dùng, blockchain giúp tiếp cận thông tin minh bạch, tránh mua hàng giả, hàng nhái, bảo vệ lợi ích cộng đồng. Còn đối với nhà quản lý, sử dụng blockchain giúp kiểm tra, giám sát và quản lý nguồn gốc sản phẩm, dễ dàng phát hiện xử lý hàng giả, hàng nhái, quản lý tốt thị trường²

‘Sự phát triển của khoa học công nghệ tác động lên hệ thống

chính trị thế giới, trong đó, công nghệ blockchain được dự đoán sẽ dẫn dắt công nghệ tương lai. Với tiềm năng lớn của công nghệ này, nhiều quốc gia đã nghiên cứu ban hành chính sách để thúc đẩy phát triển. Không nằm ngoài xu thế, Việt Nam cần theo dõi khuyến khích, để đưa ra chính sách pháp luật nhằm giảm thiểu rủi ro tiềm ẩn’³.

MINH BẠCH CHUỖI CUNG ỨNG NÔNG SẢN, TẠO UY TÍN THỊ TRƯỜNG

Chúng ta đã có rất nhiều các quy trình sản xuất nông nghiệp tốt, quy trình sản xuất nông sản sạch, tuy nhiên, người dân vẫn chưa thật mặn mà. Diện tích các sản phẩm được sản xuất theo các quy trình an toàn còn rất khiêm tốn. Theo Thứ trưởng Lê Quốc Doanh, nguyên nhân của tình trạng này là do chưa tạo ra được thị trường minh bạch, rõ ràng cho các nông sản sạch, an toàn. Do đó, việc quan trọng là phải tạo ra được thị trường minh bạch cho chuỗi sản xuất an toàn. Bộ Nông nghiệp & PTNT đang tập trung phát triển các kênh phân phối nông sản sạch, có thể truy xuất nguồn gốc nông sản bằng điện thoại thông minh. Cả nước, đã xây dựng được 569 chuỗi nông sản sạch.

Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và PTNT Lê Quốc Doanh

Làm sao để thị trường phải do doanh nghiệp tự kết nối cho nông dân⁴

Trong chuỗi giá trị nông nghiệp, liên kết chủ yếu nhất vẫn là nhà doanh nghiệp và nông dân. Điều quan trọng, doanh nghiệp phải giải quyết được 3 vấn đề: thị trường, thương hiệu và vốn. Làm sao để thị trường phải do doanh nghiệp tự kết nối cho nông dân chứ không phải nông dân phải qua thương lái.

Cần thúc đẩy quan hệ liên kết doanh nghiệp (DN) – Hợp tác xã (HTX), các mối quan hệ hợp tác công tư, chuyển giao công nghệ. Xây dựng tiêu chuẩn, thương hiệu và hệ thống dịch vụ chứng nhận chất lượng an toàn thực phẩm (ATTP). Nhưng cốt lõi là cần áp dụng công nghệ quản trị hiện đại như truy xuất nguồn gốc vào quản lý chuỗi cung ứng nhằm giảm thiểu thất bại của thị trường cạnh tranh hiện nay⁵.

Ts Đào Thế Anh nhấn mạnh ‘Nếu có công nghệ mà thể chế quản trị chuỗi chưa hoàn chỉnh, quy trình sản xuất không đồng nhất, thông tin không được cập nhật, thì càng làm người tiêu dùng mất niềm tin. Do đó, quan trọng nhất đối với chuỗi giá trị nông sản và truy xuất nguồn gốc vẫn là khả năng cung cấp thông tin minh bạch từ những người nông dân và các HTX, tổ hợp tác’.

Bà Nguyễn Thị Hồng Minh, Chủ tịch Công ty VietTrace Verified: *“Chúng tôi cần một mô hình công nghệ thật tốt để liên kết với nông dân và áp dụng tính thực tiễn của nó vào sản xuất một cách hiệu quả nhất có thể”.*

Để giải quyết vấn đề về thị trường rất cần tổ chức lại sản xuất- tiêu thụ theo những mô hình phù hợp với kinh tế thị trường. Tổ chức liên kết mới có thể đủ lực để nắm chính xác sản lượng của loại sản phẩm, phục vụ cho phát triển thị trường, truyền thông, tiếp thị cũng như chủ động điều chỉnh hoạt động sản xuất khi cần thiết.

Bà Minh khuyến nghị các cơ quan quản lý Nhà nước chỉ nên ban hành chính sách và kiểm soát quá trình thực thi chính sách mà không nên tham gia vào các dịch vụ cấp phép, chứng nhận có thu phí và nên xã hội hóa cho các tổ chức độc lập hoặc doanh nghiệp thực hiện. Các chính sách cần được xây dựng nhất quán, rõ ràng, cụ thể để việc thực thi được minh bạch.

Tại Vietnam Blockchain Summit 2018 với chủ đề “Từ công nghệ tới chính sách, 08/6/2018” - 500 trái xoài ứng dụng công nghệ blockchain để truy xuất nguồn gốc của HTX Mỹ Xương đã được giới thiệu. Theo đại diện Infinity Blockchain Labs (IBL), từng thông tin trong công đoạn sản xuất trái xoài được lưu trữ trên blockchain, sau đó thể hiện qua mã QR code trên con tem định danh dính lên trái xoài và đều được minh bạch trên blockchain.

Tuy nhiên, cũng theo đại diện IBL, dữ liệu đầu vào (thông tin về quá trình sản xuất xoài được blockchain lưu lại) vẫn phải nhập thủ công, vì thế độ minh bạch thông tin đầu vào hoàn toàn phụ thuộc vào người nông dân và HTX, như vậy chưa thể áp dụng IoT vào hệ thống này được.

Quả “xoài blockchain” đã giúp HTX Mỹ Xương, Đồng Tháp giải quyết được bài toán về truy xuất nguồn gốc nông sản và bảo vệ thương hiệu.

²Ông Từ Minh Thiện, Phó Trưởng Ban Quản lý khu Nông nghiệp công nghệ cao TP. Hồ Chí Minh

³Trưởng ban Kinh tế T.U Nguyễn Văn Bình

⁴PGS.TS Vũ Trọng Khải, nguyên Hiệu trưởng Trường Đào tạo Cán bộ Nông nghiệp Nông thôn Miền Nam

⁵Ts Đào Thế Anh tại Diễn đàn Nông nghiệp mùa Xuân 2018 với chủ đề “Đổi mới chuỗi cung ứng nhằm tăng cường hiệu quả nền nông nghiệp Việt Nam”.

PHÁT TRIỂN CHẾ BIẾN SÂU ĐỂ TĂNG GIÁ TRỊ GIA TĂNG CỦA SẢN PHẨM, MỞ RỘNG THỊ TRƯỜNG

Tại hội nghị thúc đẩy doanh nghiệp đầu tư vào phát triển nông nghiệp, Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã 'đặt hàng' cho ngành nông nghiệp trong 10 năm tới đạt mục tiêu sẽ đứng vào nhóm 15 nước phát triển nhất thế giới, trong đó ngành chế biến nông sản đứng vào nhóm 10 thế giới.

Theo một số chuyên gia kinh tế, để đạt được mục tiêu lọt vào top 10 thế giới về chế biến nông sản mà Thủ tướng đã đề ra, hơn hết cần phải có nhiều hơn nữa các nhà máy chế biến nông sản với công nghệ hiện đại, thứ mà Việt Nam đang rất thiếu lúc này.

Trong 10 năm trở lại đây, nông nghiệp Việt Nam đã phát triển mạnh mẽ theo hướng sản xuất hàng hóa, nâng cao năng suất, chất lượng và hiệu quả. Cùng với sự tăng trưởng trong sản xuất, công nghiệp chế biến đã có những bước tiến vượt bậc với trên 5.000 doanh nghiệp quy mô công nghiệp và khoảng 1,5 triệu lao động. Đặc biệt trong 2 năm trở lại đây, chúng ta đã có chủ trương đẩy mạnh hình thành và phát triển hệ thống chế biến gắn kết với vùng nguyên liệu, trong đó đẩy mạnh một số ngành chế biến nông sản có công nghệ và thiết bị tương đối hiện đại, mang tầm của khu vực và thế giới. Thực tiễn một số mặt hàng như hạt điều, tiêu, trái cây nhiệt đới... đã có những kết quả rất tốt.

Một số mặt hàng rau quả như vải thiều là những sản phẩm chu kỳ ngắn nên khâu chế biến sâu rất cần thiết.

Ông Nguyễn Quốc Toàn⁶ phát biểu tại ViEF 2018: cần có chính sách khuyến khích thúc đẩy các doanh nghiệp, cộng đồng quốc tế tham gia sâu hơn vào thị trường chế biến nông sản Việt Nam.

Ông Toàn cho biết, năm 2018, Bộ Nông nghiệp & PTNT chú trọng đẩy mạnh toàn diện lĩnh vực chế biến, từ khâu sơ chế, bảo quản đến chế biến tinh và chế biến sâu. Theo tính toán, có khoảng 8 - 9 nhà máy chế biến nông sản khánh thành từ nay đến cuối năm. Riêng tổng đầu tư vào các nhà máy rau củ quả ước khoảng 5.710 tỷ đồng, mảng chế biến chăn nuôi khoảng 3.900 tỷ đồng. Hầu hết các dự án hiện nay đang trong quá trình chạy đua đảm bảo tiến độ để góp phần thực hiện tái cơ cấu ngành nông nghiệp một cách bền vững, trong đó góp phần hình thành một nền công nghiệp chế biến nông sản có sức hội nhập, làm trụ đỡ cho đầu ra của sản phẩm.

Một số điển hình đầu tư sâu cho ngành chế biến:

- Công ty cổ phần Thực phẩm xuất khẩu Đồng Dao đã khởi công Dự án Trung tâm Chế biến rau quả DOVECO Gia Lai. Đây sẽ là một trung tâm chế biến rau quả khép kín, từ việc thu mua nguyên liệu, chế biến sâu và hệ thống bán hàng trong nước cũng như xuất khẩu. Doanh thu hàng năm của Dự án dự kiến là 1.500 - 2.000 tỷ đồng, kim ngạch xuất khẩu đạt 70 -100 triệu USD.

Bộ trưởng Nguyễn Xuân Cường phát biểu tại Lễ động thổ nhà máy Tanifood, Tây Ninh. Nhà máy Tanifood đi vào hoạt động vào cuối năm 2018 sẽ đảm bảo tiêu thụ toàn bộ nguyên liệu cho nông dân Tây Ninh tham gia chuỗi giá trị với 500 tấn nguyên liệu/ngày. Bên cạnh chức năng chế biến sâu để tăng giá trị cho nông sản, nhà máy này còn là mắt xích quan trọng trong việc thực hiện chuỗi giá trị nông nghiệp và thực hiện mô hình nông nghiệp sạch. Lavifood đã ký với tỉnh Tây Ninh về việc tái cơ cấu cây trồng trên diện tích khoảng 27.000 ha.

- Công ty cổ phần Lavifood sẽ đưa vào vận hành nhà máy chế biến sâu nông sản Tanifood. Với tổng vốn đầu tư gần 1.800 tỷ đồng, trên diện tích 15 ha, sử dụng công nghệ sản xuất của Đức, Italy, Nhật Bản, Dự án hứa hẹn là một trong những nhà máy chế biến rau - củ - quả lớn nhất Đông Nam Á. Sản phẩm chính của Tanifood là các loại rau - củ - quả tươi, đông lạnh, sấy khô, cô đặc, đóng hộp.

Tại lễ khánh thành nhà máy của Lavifood Tây Ninh, Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc nhấn mạnh 'Có nguyên liệu tốt, nhà máy tốt, thì phải có đầu ra'. Thủ tướng và các chuyên gia đều cho rằng, thị trường đầu ra sẽ quyết định sự thành công của sản phẩm nông nghiệp. Thủ tướng chỉ đạo 'Nhà nước cần phải có một chương trình táo bạo, mạnh mẽ đầu tư cho hướng xuất khẩu giá trị gia tăng, có nhiều chương trình xúc tiến quảng bá cho thương hiệu Made in Vietnam. Cần chú trọng đến bao bì, in ấn thiết kế để thành phẩm có thêm yếu tố xâm nhập thị trường quốc tế'.

⁶Nguyễn Quốc Toàn, quyền Cục trưởng Cục Chế biến và phát triển thị trường nông sản, Bộ Nông nghiệp & PTNT

NÂNG CAO CHUỖI GIÁ TRỊ SẢN PHẨM - GIẢI PHÁP TĂNG TRƯỞNG XUẤT KHẨU BỀN VỮNG

Những thành tích xuất khẩu năm qua chứng tỏ Việt Nam cũng đã thực hiện đúng lộ trình của Chiến lược xuất nhập khẩu hàng hóa đến năm 2020, định hướng 2030. Đáng lưu ý, năm 2018, tình hình xuất khẩu được nhận định sẽ tiếp tục có những cơ hội để tăng trưởng khi các cam kết hội nhập được triển khai sâu rộng giúp thuế xuất nhập khẩu tiếp tục giảm sâu. Những nỗ lực của Chính phủ, các bộ, ngành trong cải cách thủ tục hành chính, kiến tạo môi trường kinh doanh, đầu tư thuận lợi, thông thoáng, minh bạch; góp phần khơi thông nguồn lực cho sản xuất, kinh doanh trong nước cũng sẽ tạo động lực xuất khẩu.

Đối với nhóm hàng nông sản, Việt Nam có sản lượng nông nghiệp dẫn đầu song không thu được giá trị cao. Tuy nhiên hầu hết sản phẩm chưa chiếm lĩnh được thị trường bởi vấn đề

ở khâu chế biến, trong đó, các mặt hàng nông, thủy sản vẫn đang chủ yếu xuất khẩu thô. Nếu có qua sơ chế cũng ở mức độ không đáng kể, giá trị gia tăng thấp.

Thống kê từ Bộ Nông nghiệp & PTNT, cả nước hiện có khoảng 700 chuỗi giá trị nông sản được chứng nhận là chuỗi cung ứng nông sản an toàn, nhưng chỉ khoảng 50% chuỗi hoạt động có hiệu quả. Tỷ lệ này tạo nên một bức tranh tổng thể không mấy tích cực đối với mục tiêu phát triển chuỗi giá trị nông sản.

Để hướng tới xuất khẩu bền vững, các chuyên gia khẳng định, cần xây dựng các chuỗi sản phẩm nhằm góp phần gia tăng giá trị cho hàng hóa xuất khẩu. Để làm được điều này, mấu chốt quan trọng là phải nâng cao giá trị và xây dựng thương hiệu cho sản phẩm xuất khẩu, cần sản xuất nông nghiệp theo chuỗi thông qua các hợp đồng tiêu thụ nông sản giữa nông dân, hợp tác xã và doanh nghiệp để xây dựng vùng nguyên liệu ổn định. Đồng thời, phát triển các loại giống có năng suất cao, ứng dụng khoa học - công nghệ vào sản xuất.

Đầu tư ứng dụng khoa học - công nghệ vào chuỗi sản phẩm nông nghiệp, bao gồm ứng dụng tiến bộ kỹ thuật, máy móc hiện đại cho tất cả các khâu từ giống đến canh tác, thu hoạch, bảo quản, chế biến, tiêu thụ.

Cần ưu tiên phát triển công nghiệp hỗ trợ trong các ngành công nghiệp cơ khí, sản xuất linh kiện, dệt may, da giày... nhằm tăng tỷ lệ nội địa hóa. Bên cạnh khung khổ pháp lý do nhà nước ban hành, các giải pháp này chỉ có hiệu quả nếu doanh nghiệp vào cuộc.

Với giải pháp xuyên suốt là tổ chức lại sản xuất thông qua chuyển đổi phương thức sản xuất và xuất khẩu cùng sự nỗ lực của doanh nghiệp và các khung khổ pháp lý đủ mạnh, có thể kỳ vọng xuất khẩu sẽ bền vững hơn trong thời gian tới.

HỢP TÁC ĐƯA NÔNG SẢN VIỆT NAM VƯƠN RA THỊ TRƯỜNG QUỐC TẾ

Phát biểu tại hội nghị toàn quốc "Thúc đẩy doanh nghiệp đầu tư vào lĩnh vực nông nghiệp", Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc khẳng định: vai trò của các doanh nghiệp là rất quan trọng, doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp nông thôn là nguồn lực có tính đột phá thúc đẩy chuyển dịch sản xuất theo hướng hàng hóa, tăng cao giá trị, tạo thêm việc làm và thu nhập, tham gia vào chuỗi giá trị toàn cầu. Thủ tướng kêu gọi cộng đồng doanh nghiệp, doanh nhân Việt Nam phát huy mạnh mẽ tinh thần khởi nghiệp, đạo đức kinh doanh, xây dựng văn hóa doanh nghiệp, phát triển doanh nghiệp bền vững, thân thiện với môi trường cùng nhau đưa nông sản Việt Nam vươn ra thị trường quốc tế thành công.

Giấy phép xuất bản số: 32/GP-XBBT, ngày 19/07/2010, Cục Báo chí - Bộ Thông tin và Truyền thông

Hợp tác xuất bản: Công ty TNHH Dịch vụ và thương mại ATC Việt Nam

Ý kiến đóng góp xin gửi về: Văn phòng ISG, Phòng 102-104, Nhà B4, Bộ Nông nghiệp và PTNT, Số 2, Ngọc Hà, Ba Đình, Hà Nội

Tel: 024 37711 736 ❖ Email: isgmard@mard.gov.vn ❖ Website: www.isgmard.org.vn